Dokumento pavadinimas	**APLINKOSAUGOS, SOCIALINIŲ IR VALDYMO VEIKSNIŲ POLITIKOS APRAŠAS**
Patvirtinta	**Valdyba (Nr.2026-020)**
Patvirtinimo data	**2026-03-26**
Įsigaliojimo data	**2026-03-26**
Atsakomybė už įgyvendinimą	**Rizikos valdymo departamentas**

I. Bendrosios nuostatos

1. Aplinkosaugos, socialinių ir valdymo (toliau - ASV) veiksnių politika (toliau – Politika) reglamentuoja RATO banko, UAB (toliau - Bankas) pagrindinius ASV veiksnių vertinimo ir valdymo principus.
2. Šios Politikos tikslas yra sukurti ASV veiksnių vertinimo ir valdymo principus Banko veikloje ir procesuose siekiant naudos Bankui, jos nariams ir plačiajai visuomenei.
3. Politika skirta visiems Banko valdymo organų nariams ir darbuotojams.

II. Sąvokos

4. **ASV veiksniai** – aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo veiksniai, kuriuos Bankas vertina norėdamas kurti tvarią veiklą ir valdyti su ASV veiksniais susijusias rizikas bei išnaudoti verslo galimybes.
5. **Darnaus Vystymosi Tikslai (DVT)** - 2015 metais Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje patvirtinti 17 tikslų, kurie sudaro veiksmų planą iki 2030 m. panaikinti didžiausius pasaulinius iššūkius, didinti žmonių ir planetos gerovę.
6. **Europos Sąjungos žaliasis kursas** – Europos Komisijos 2021 metais patvirtintas planas, kuriuo siekiama 2050 metais sukurti klimatui neutralų Europos žemyną. Planą sudaro atskiros politikos ekonomikos, industrijos ir finansų srityse.
7. **Paryžiaus susitarimas** – tarptautinis susitarimas pasiektas 2015 metais, kuriuo šalys siekia užtikrinti, kad vidutinės temperatūros kilimas pasaulio mastu būtų gerokai mažesnis nei 2°C palyginus su ikipramoninio laikotarpio temperatūra, ir dėti pastangas, kad ji nepadidėtų daugiau kaip 1,5°C.
8. **Tvarus vystymasis** – vystymasis, kuris skatina naudoti gamtos, socialinius ir ekonominius išteklius tokiu būdu, kad dabartinės kartos poreikiai būtų patenkinami neužkertant kelio ateities kartų poreikių tenkinimui.
9. **Jungtinių tautų Pasaulinis susitarimas (UN Global Compact)** – susitarimas, kuriuo skatinama įmones įdiegti į savo verslo strategijas 10 socialinės atsakomybės principų antikorupcijos, darbo, žmogaus teisių ir aplinkosaugos srityse.

III. Bendras aprašymas

10. Bankas siekia sumažinti savo galimą neigiamą poveikį tvariam vystymuisi ir didinti savo teigiamą poveikį tvariam vystymuisi ir DVT tikslams.
11. Bankas siekia savo veikloje taikyti aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės principus, kurie paremti aukštais etikos standartais, taip pat nuolat gerina savo valdymo praktikas ir laikosi Jungtinių Tautų Pasaulio susitarimo principų.
12. Bankas laikosi šių aplinkosaugos principų savo veikloje:
    12.1. Bankas laikosi atsargumo požiūrio (ang. precautionary approach) vertinant aplinkosaugos klausimus.
    12.2. Bankas imasi iniciatyvų skatinti darbuotojų ir klientų atsakomybę aplinkosauginiais klausimais, skatina efektyvesnį resursų naudojimą Banko veikloje ir procesuose.
    12.3. Bankas laikosi principo prisidėti prie teigiamo aplinkosaugos poveikio arba užtikrinti, kad nedarys žalos (ang. do not harm) aplinkosaugos tikslams, kurie buvo iškelti Paryžiaus susitikime ir EU žaliajame kurse, (įskaitant, bet neapsiribojant): klimato kaitos mažinimui, prisitaikymui prie klimato pokyčių, vandens ir

vandenynų išteklių tvariam vartojimui ir apsaugai, perėjimui prie žiedinės ekonomikos, taršos prevencijai ir kontrolei, bioįvairovės ir ekosistemos apsaugai ir atkūrimui.

12.4. Bankas prisiima atsakomybę už tiesioginį Banko veiklos poveikį aplinkai. Atsakomybė už aplinką yra neatsiejama nuo Banko veiklos ir visų veiksmų. Bankas siekia mažinti savo poveikį aplinkai mažindamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją ir poveikį oro, dirvožemio ir vandens taršai dėl verslo kelionių, elektros ir šilumos vartojimo, biuro įrangos ir reikmenų atliekų bei naudojimo.

12.5. Bankas pripažįsta, kad jo produktai ir paslaugos bei visa vertės grandinė taip pat turi įtakos klimato kaitai ir aplinkai. Bankas siekia kuo daugiau įtraukti aplinkosaugos aspektus į verslo sprendimus ir padėti savo klientams, akcininkams, investuotojams ir kitoms suinteresuotoms šalims priimti tvarius finansinius sprendimus.

12.6. Bankas siekia gilinti savo klientų žinias apie finansinį poveikį aplinkosaugai, todėl teisingam sprendimų priėmimui dalijasi informacija apie Banko aplinkosaugos procesus viešai.

13. Bankas laikosi socialinės atsakomybės principų, įtvirtintų tarptautinėje darbo organizacijoje ir ES pagrindinių teisių chartijoje (įskaitant, bet neapsiribojant):

13.1. Bankas skatina visuomenės įvairovę atspindinčią darbo aplinką, savo veikloje diegia tolerancijos ir pagarbos visuomenės įvairovei principus.

13.2. Bankas netoleruoja prievartos ir priverstinio darbo jokia forma.

13.3. Bankas netoleruoja vaikų išnaudojimo darbui jokia forma.

13.4. Bankas palaiko asociacijų ir kolektyvinių sutarčių laisvę.

13.5. Bankas gerbia tarptautines žmogaus teises.

13.6. Bankas gerbia ir gina darbuotojų teises, elgiasi su jais sąžiningai ir pagarbiai, sudaro saugias ir jų poreikius atitinkančias darbo sąlygas, skatina geriausią darbuotojų gebėjimų panaudojimą ir ugdymą.

13.7. Bankas skatina ir remia lygias teises ir nediskriminuoja Banko darbuotojų ir klientų dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinio statuso, religijos, įsitikinimų, amžiaus, seksualinės orientacijos, neįgalumo, sveikatos, etniškumo, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, šeimyninio statuso ir bet kokių kitų asmeninių savybių, kurios nėra svarbios atliekamoms pareigoms.

13.8. Banko valdymo organų nariai ir visi darbuotojai privalo laikytis nediskriminavimo principų ir gerbti lygių teisių principą kasdieninėje veikloje ir bendraujant su Banko klientais bei suinteresuotomis šalimis.

13.9. Bankas netoleruoja darbuotojų veiksmų, kurie kelia pavojų darbovietės saugumui, fizinei ar psichologinei darbuotojų, klientų ir visuomenės gerovei.

13.10. Banko darbuotojai privalo netoleruoti diskriminacijos atvejų ir būti nepakantūs pastebėtiems priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo atvejams, jų netoleruoti, neskatinti ir apie juos pranešti atitinkamam asmeniui.

13.11. Kiekvienas Banko darbuotojas turi teisę gauti atlyginimą už darbą Banke, kuris priklauso nuo atliekamų funkcijų, darbo kokybės, profesinių ir profesinių gebėjimų, bet ne nuo darbuotojui būdingų savybių, nesusijusių su atliekamu darbu.

13.12. Visiems asmenims turi būti sudaromos lygios ir teisingos įsidarbinimo galimybės. Kandidatų atranka vykdoma pagal aiškius, tikslius ir išsamius kriterijus, kurie pagrįsti tik dalykiniais reikalavimais kandidatams ir užtikrina lygias galimybes bei nediskriminavimą (išskyrus atvejus, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio ar jos vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas).

13.13. Kandidatams su negalia, iš anksto informavus už atrankos organizavimą atsakingus asmenis, turi būti sudaromos tinkamos sąlygos dalyvauti atrankoje (pvz., lengvai prieinamos patalpos, kuriose vyks atranka).

13.14. Asmens lytis, amžius, negalia, etninė kilmė ar kitas įstatymų saugomas asmens tapatybės požymis negali būti pagrindu sprendžiant, ar kandidatą įdarbinti visu etatu ar ne visą darbo dieną, kokios rūšies sutartį su kandidatu pasirašyti (pvz., terminuotą).

13.15. Apie laisvas darbo vietas Banke skelbiama viešai, taip pat nurodomi reikalavimai, susiję su darbo funkcijai atlikti reikalingomis kompetencijomis, patirtimi ir gebėjimais.

13.16. Klausimai, užduodami kandidatams į laisvas darbo vietas, turi būti susiję su atrankos kriterijais. Draudžiama iš kandidato reikalauti informacijos, nesusijusios su jo kvalifikacija ar kitomis aplinkybėmis,

nesusijusiomis su tiesioginiu darbo funkcijų atlikimu. Pokalbyje dalyvaujantys personalo darbuotojai negali užduoti klausimų apie kandidato lytį, amžių, seksualinę orientaciją, socialinę padėtį, esamą negalią, rasę ar etninę priklausomybę, religiją, įsitikinimus ar tikėjimą, kandidato vaidmenį namuose ar šeimoje, išskyrus atvejus. kai tai tiesiogiai susiję su tinkamumu darbui teisės aktuose numatytų funkcijų atlikimu ar garantijų ar lengvatų taikymu.

13.17. Sudarius darbo sutartį, už darbuotojo įdarbinimą atsakingas asmuo informuoja darbuotoją, kokią informaciją apie savo šeiminę padėtį jis turėtų pateikti, kad būtų užtikrintas suteiktų garantijų taikymas. Darbuotojas gali atsisakyti teikti tokią informaciją.

13.18. Visiems darbuotojams Bankas sudaro vienodas darbo sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinės darbo patirties,. Bankas taip pat taiko vienodos išmokas bei vienodus darbo vertinimo kriterijus tos pačios kategorijos ir funkcijų darbuotojui nepaisant darbuotojo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinė padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitų su darbuotojo darbo ypatybėmis nesusijusių savybių.

13.19. Visiems darbuotojams taikomi vienodi atleidimo iš darbo pagrindai ir kriterijai, susiję su darbuotojo kvalifikacija, darbo pareigų atlikimu ar kitomis įstatymų nustatytomis aplinkybėmis, nepaisant darbuotojo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitų su darbuotojo darbo ypatybėmis nesusijusių savybių.

13.20. Banko darbuotojai/ kandidatai į laisvas pareigas turi teisę skųstis atsakingam asmeniui, jei jiems nebuvo užtikrintos lygios galimybės, pasireiškė diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo atvejų.

13.21. Nustačius, kad Banko darbuotojas padarė lygių galimybių pažeidimą, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, jam gali kilti Lietuvos Respublikos darbo kodekse ar kituose teisės aktuose nustatyti neigiami padariniai.

13.22. Paaiškėjus, kad skundas ar pranešimas apie lygių galimybių pažeidimą buvo pateiktas siekiant pakenkti kito darbuotojo reputacijai, toks elgesys Banko vertinamas kaip šiurkštus ir netoleruotinas darbo etikos pažeidimas, dėl kurio gali būti padaryta žala kito darbuotojo reputacijai.

14. Bankas taiko gerąsias valdymo praktikas, kurios stiprina rizikos valdymą, abipusį pasitikėjimą tarp Banko ir jos klientų (įskaitant, bet neapsiribojant):

14.1. Bankas užtikrina visų klientų ir darbuotojų duomenų saugumą ir konfidencialumą.

14.2. Bankas siekia skaidrumo savo veikloje ir netoleruoja korupcijos, kyšininkavimo, turto prievartavimo, sukčiavimo, pinigų plovimo jokia forma.

14.3. Bankas skaidriai ir sąžiningai laikosi mokestinių prievolių, kitų finansų įstaigoms nustatytų reikalavimų vykdymo ir įgyvendinimo.

14.4. Bankas norėdamas užtikrinti skaidrų valdymą dokumentuoja valdybos posėdžius, teikia valdybos ataskaitas bei organizuoja valdybos vertinimą.

14.5. Bankas siekia didinti finansinių produktų prieinamumą prisidedant prie visuomenės ekonominio vystymosi, reklamuodamas finansinius produktus naudoja skaidrią rinkodarą ir remiasi atsakingo skolinimo principais.

14.6. Banko valdymo organų nariai ir visi darbuotojai savo funkcijas atlieka sąžiningai ir taiko aukščiausius etikos standartus.

15. Bankas netoleruoja šių veiklos sričių tiek vykdydamas kreditavimo veiklą, tiek bendradarbiaudamas su indėlių pritraukimo veiklos sandorio šalimis bei išorinių paslaugų teikėjais:

15.1. Kontroversiški ginklai (specialiai pritaikyti ir esminiai komponentai), išskyrus tuos, kurie gaminami Lietuvos valstybės gynybos tikslams. Įmonė dalyvauja pagrindinės ginklų sistemos gamyboje arba gamina komponentus ar teikia paslaugas pagrindinei ginklų sistemai, kurie laikomi specialiai pritaikytais ir esminiais ginklo panaudojimui. Taip pat įmonė gali tiekti komponentus ar paslaugas pagrindinei ginklų sistemai, kurie nėra laikomi specialiai pritaikytais arba nėra būtini mirtinam ginklo panaudojimui.

15.2. Terminės anglies gavyba. Įmonė vykdo terminės anglies gavybą arba gamina elektros energiją naudodama terminę anglį.

15.3. Tabako gaminių gamyba. Įmonė gamina tabako gaminius arba tiekia su tabaku susijusius produktus ar paslaugas. Taip pat įmonė gauna pajamas iš tabako gaminių platinimo ir (arba) mažmeninės prekybos.

15.4. Naftos smėlio gavyba. Įmonė vykdo naftos smėlio gavybą.

15.5. Šaunamieji ginklai civiliams klientams (puolamieji ginklai). Įmonė gamina ir parduoda puolamuosius ginklus civiliams klientams.

15.6. Šaunamieji ginklai civiliams klientams (ne puolamieji ginklai). Įmonė gamina ir parduoda šaunamuosius ginklus (ne puolamuosius) civiliams klientams.

15.7. Kariniai ir teisėsaugos klientai. Įmonė gamina ir parduoda šaunamuosius ginklus kariuomenei ar teisėsaugos institucijoms. Taip pat įmonė gamina ir parduoda pagrindinius šaunamųjų ginklų komponentus.

15.8. Mažmeninė prekyba ir (arba) platinimas (puolamieji ginklai). Įmonė užsiima puolamųjų ginklų mažmenine prekyba ir (arba) platinimu. Taip pat įmonė gali užsiimti šaunamųjų ginklų (ne puolamųjų) mažmenine prekyba ar platinimu.

15.9. Karinių ginklų gamyba pagal sutartis, išskyrus tuos atvejus, kai ginklai gaminami Lietuvos valstybės gynybos tikslams. Įmonė gamina karinių ginklų sistemas ir (arba) jų integralius, specialiai pritaikytus komponentus.

15.10. Su ginklais susiję produktai ir paslaugos, išskyrus tuos, kurie skirti Lietuvos valstybės gynybos tikslams. Įmonė teikia specialiai pritaikytus produktus ir (arba) paslaugas, skirtus karinių ginklų naudojimui ar palaikymui.

IV. Politikos taikymas

16. Bankas įgyvendindamas Politiką nuolat vertina besikeičiančias teisines sąlygas, atsižvelgia į Lietuvos Respublikos teisinius aktus ir kitas Banko politikas.

17. ASV veiksnių vertinimas ir valdymas yra neatsiejamas nuo Banko veiklos, procesų ir kasdienių operacijų, vidinių praktikų, finansinių produktų ir paslaugų.

18. Bankas vertina ASV veiksnius vystant naujas verslo galimybes.

19. Bankas siekia vertinti ir valdyti su ASV susijusias kredito rizikas paskolų portfelyje.

V. Atsakingi asmenys

20. Tvarumo vadovas atsako už su ASV susijusios rizikos valdymą, šios Politikos įgyvendinimą, suderinimą su Banko veiklos ir rizikos valdymo strategija, savalaikį Politikos atnaujinimą, Politikos nuostatų išaiškinimą ir Politikoje numatytų principų savalaikį diegimą.

21. Administracijos vadovas atsako už bendrą šios Politikos vykdymo kontrolę Banke, skiria ir deleguoja reikalingas papildomas funkcijas, užduotis ir procesus.

22. Visi Banko darbuotojai turi susipažinti su Politika.

VI. Baigiamosios nuostatos

23. Politika peržiūrima ir atnaujinama ne rečiau kaip kartą per metus.

24. Šią Politiką papildančios atskiros politikos gali būti parengtos, jei jos reikalingos plačiau detalizuoti Politikos nuostatus ir principus (įskaitant, bet neapsiribojant): etikos kodeksas, aplinkosaugos politika, lygių teisių politika, tvarumo strategija.

25. Papildomos procedūros ir procesai gali būti sukurti siekiant tinkamai įgyvendinti Politikos principus Banko veikloje, finansiniuose produktuose ir paslaugose.